

INTERVIEW Opeens staan er drie grafkisten in het atelier van Inske Immink

Restaureren op olympisch niveau

Een Biedermeier dressoir, een buffetkast in renaissancestijl, een barokke secretaire of een neoclassicistische chaise longue. Elke klassieke meubelsoort heeft het atelier van de Heemstedse restaurator Inske Immink een keer van binnen gezien. Sinds vorige maand staan drie grafkisten prominent in haar werkplaats aan de Herenweg.

Arnold Aarts
a.aarts@mediahuis.nl

Heemstede ■ Morbide? Nee hoor, zo ziet Inske Immink (46) het helemaal niet. De stoffelijke resten van de leden van de welgestelde familie Van Vollenhoven (overleden in 1874, 1885 en 1928) zijn uit de doodskisten gehaald. Ze beschouwt de houten omhulsels als objecten die zo goed mogelijk moeten worden gerestaureerd en heeft daar geen 'enge fantasieën' bij.

Ze vindt funerair erfgoed trouwens net zo waardevol als een praalrijk rijksmonument of als het interieur van het onlangs door koningin Máxima heropende Pieter Teylers Huis, waaraan Immink heeft meegewerkt. Zij en haar stagiaire Anne Bal (19) hebben de kisten in het atelier ook niet simpelweg genummerd, maar praten over kist Maurits, kist Willem en kist Maria. Respectvol, zoals het hoort, zich bewust van de historie.

Bierbrouwers

De kisten zijn afkomstig uit een grafkapel op de Algemene Begraafplaats van Heemstede. Het markante bouwwerk wordt sinds eind 2020 gerestaureerd. Met de kapel onderscheidde de familie zich van het gesneuvelde klootjesvolk, dat het moest doen met een bescheiden plek in de kille arde. Geld was het probleem niet, want in de negentiende en begin twintigste eeuw waren de Van Vollenhovens de

bekendste bierbrouwers van het land. In Amsterdam wordt nog altijd volgens hun succesvolle receptuur een 'stout' gemaakt.

Het is niet toevallig dat de gemeente Heemstede - de opdrachtgever - bij Immink is uitgekomen. Bij de grafkelder van de Oude Kerk aan het Wilhelminaplein ontfermde ze zich onlangs ook over doodskisten, onder meer over die van nabestaanden van Adriaan Pauw. Naar volle tevredenheid, getuige de nieuwe opdracht.

Experimenteel

Maar elke kist is anders, benadrukt Immink. En nergens is een blauwdruk te vinden over hoe te herstellen. Het is telkens weer een gecompliceerde ontdekkingsstocht naar de beste oplossing. Ze noemt het 'out of the box-denken'. Het zijn experimentele klussen waarbij het brein veel belangrijker is dan de handen.

Want wat te doen met de oudste kist, die er vreselijk uitzag? „Die viel van ellende uit elkaar. Helemaal aangetast door bruinrot, waardoor scheuren haaks op de nerf zijn ontstaan. Dat is geen kwestie van een paar schroeven erin. Misschien maak ik wel een metalen skelet aan de binnenkant, waaraan ik de losse onderdelen vastmaak.” Maar wellicht gaat ze het heel anders aanpakken. Zo komen vrijdag collega's van de belangenvereniging langs om mee te denken, die zomaar met een briljante suggestie kunnen komen. De drie grafkisten als casus, zoiets

“ Het is op en top recyclen wat ik doe

Haar vak bestaat vaak uit het ongedaan maken van flaters uit het verleden. Zo was over Maurits' kist een dikke laag botenlak aangebracht, zelfs over de metalen handgrepen en het naambordje. Probeer dat maar eens op een subtiele manier te verwijderen, zonder het origineel te beschadigen.

Duurkoop

Marc de Bruijn, die namens de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek (HVHB) het project begeleidt, kwam ook al prutswerk tegen bij de grafkapel. „In de jaren negentig zijn de voegen van de buitenkant van de kapel hersteld met cement. Dat kostte blijkbaar

Inske Immink met stagiaire Anne Bal.

minder, maar goedkoop is duurkoop. We hadden er nu veel meer werk aan dan nodig.” Immink komt het in haar beroep

vaker tegen dat voor de minst dure oplossing wordt gekozen. Het verbaast haar dat restaurator geen beschermd beroep is, iedereen mag de titel op zijn schief hangende voordeur hangen. In contact met bijvoorbeeld kerken of instellingen hoort ze nog geregeld dat ze zelf 'een mannetje' hebben die het voor veel minder doet. „Als alleen de prijzen naast elkaar worden gelegd, zijn ze allang bij mij weggerend. Maar daar is de kwaliteit dan ook naar.”

Voor deze klus stelde Immink twee jaar geleden een offerte op van 8000 euro. Gebaseerd op een blik met een zaklantaarn in de kapel, terwijl ze niet rondom de kisten kon kijken. Eenmaal in het volle licht van haar werkplaats viel de staat behoorlijk tegen. Voor het opgeven aantal uren ging ze het bij lange na niet redden. Niet voor niets is de HVHB opnieuw op zoek naar donateurs die willen bijdragen. „Maar het wordt dan ook gerestaureerd op olympisch niveau”, zegt De Bruijn.

Funest

Het is zeker geen weggegooid geld. Als Immink met haar karwei klaar is, komen de kisten onder ideale

Het naamplaatje op Maurits' kist.

omstandigheden terug in de grafkapel. Er is een klimatologisch systeem ingebouwd, waarbij temperatuur en luchtvochtigheid op afstand kunnen worden uitgelezen en indien nodig worden bijgestuurd. „Bij grote verschillen gaat hout krimpen en uitzetten, dat is funest. En als het te vochtig is, kunnen micro-organismen zoals schimmels hun gang gaan.”

Immink heeft onder meer gewerkt aan projecten in de torens van de Grote of St.-Bavokerk, in de Ovale Zaal van Teylers Museum, in Pavieljoen Welgelegen, in de Protes-

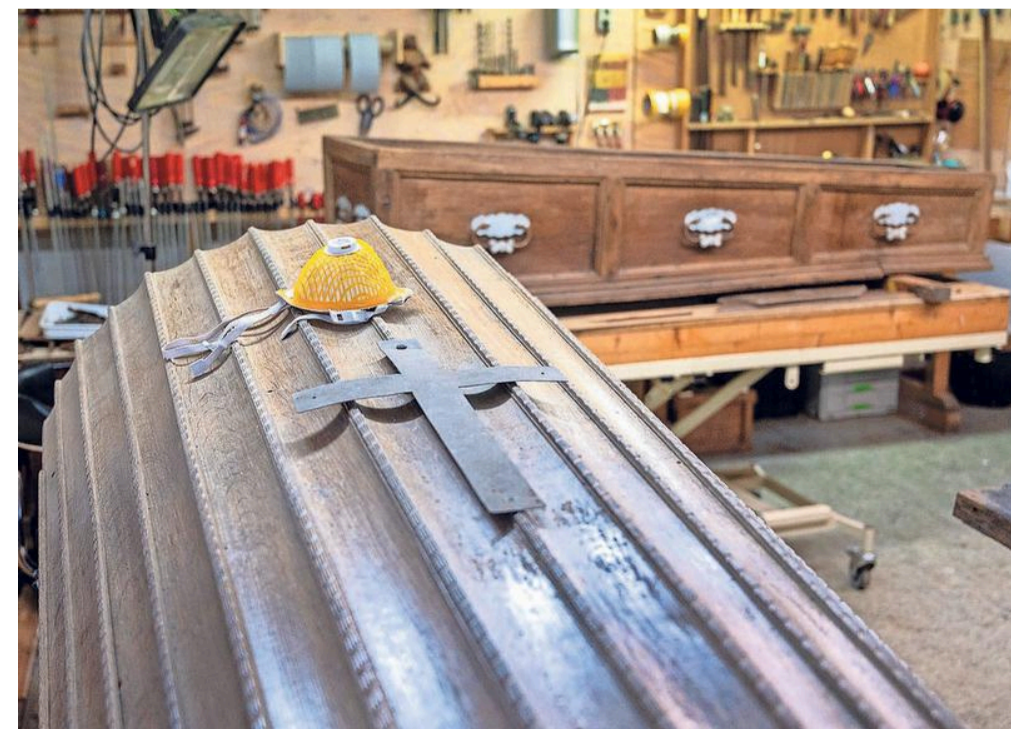
tantse Kerk in Bloemendaal en in het Paleis op de Dam. Maar minstens de helft van haar opdrachten komt van particulieren, die opa's sigarenstoel willen laten maken of grootmoeders kussenkast. Dat vervelt nooit. Ze is telkens aan het uitdokteren hoe gescheurd finer nog fraaier kan worden gerepareerd of hoe een tafelpoot nog verfijnder in oude staat is te krijgen. „Ik sta soms 's ochtends te trappelen om naar mijn atelier te mogen om te zien hoe iets is geworden als ik de lijmklem eraf haal.”

Recyclen

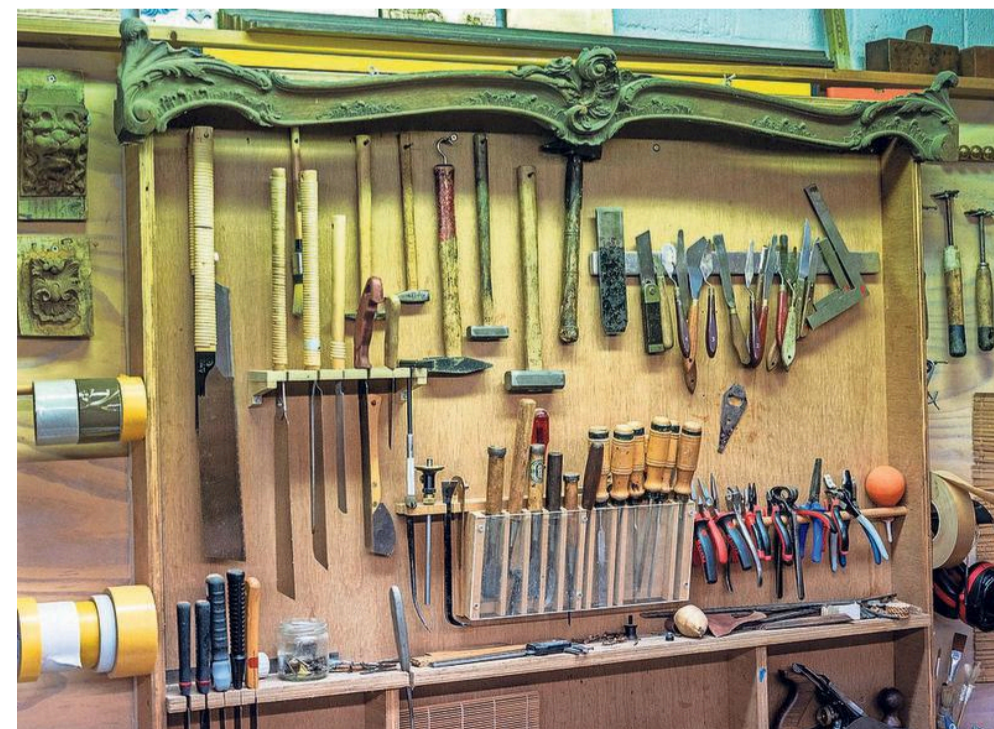
Immink vindt haar vak van maatschappelijke betekenis, een tegenhanger van de weggooisamenleving. „Het is op en top recyclen wat ik doe. Ik heb niet veel met alles dat wordt gemaakt om na een jaar weer weg te gooien. Vroeger werd alles hergebruikt. Ik kom zittingen van stoelen tegen waarin mensenhaar zit. Als je thuis was geknipt, werd je haar gebruikt door een meubelmaker. Net zoals de schillenboer langskwam voor eten voor zijn dieren. Dat hergebruik zijn we in de loop van de tijd helaas helemaal kwijtgeraakt.”

Medische familie

Inske Immink wilde na het afronden van haar middelbare school geneeskunde gaan studeren. Maar tot twee keer toe werd ze uitgeloot, waarna ze besloot een opleiding tot meubelrestaurator te gaan volgen. Ze is een buitenbeentje in de familie, die bijna uitsluitend uit medici bestaat. Haar ouders waren dierenarts, haar opa tot en met 1975 huisarts in Bloemendaal en haar broer en zus zijn specialist in het ziekenhuis. „Als ik zie hoe ongelooflijk hard die moeten werken, heb ik geen spijt van mijn keuze. Ik heb drie kinderen thuis en die heb ik kunnen zien opgroeien. Misschien heeft het zo moeten zijn.” De oudste - haar 17-jarige zoon Lance - wil na het afronden van het vwo aan het ECL geneeskunde gaan studeren. „Nee, ik heb hem zeker niet gepusht. Maar hij roept vanaf zijn twaalfde dat hij chirurg wil worden. Hij doet in januari toelatingstentamen aan de Universiteit van Amsterdam. Ja, ik zou het heel leuk vinden als hij het redt.”

De kist van Maria van Vollenhoven.

Het gereedschap keurig gerangschikt in het atelier.